

שהיא כעידית דניזק, ורבי עקיבא סובר מעידית דמזיק!?

והרי דלמא, דכולי עלמא — רבי ישמעאל ורבי עקיבא — בדניזק שיימינן וכמו שאמר רבי ישמעאל "מיטב שדהו של ניזק", והבא בברייתא, בפלוגתא דרבי שמעון בן מנסיא ורבנן בלבד קמיופלגני:

דרבי עקיבא סבר לה כרבי שמעון בן מנסיא שאף המזיק שור של הקדש משלם נזק שלם, וממיטב, ורבי ישמעאל סבר לה כרבנן, ופטור לגמרי.

ומשנינן: אם כן, שלא נחלקו התנאים בביאור מה שכתוב "מיטב שדהו", מאי קאמר רבי עקיבא: "לא בא הכתוב", דמשמע דבקרא גופיה פליגי, וקאמר רבי עקיבא לא בא הכתוב לכך אלא לכך!?

ועוד, אם כדבריך, שרבי עקיבא מסכים לקולא שאמר רבי ישמעאל שאין הניזקין

דתנאי: רבי שמעון בן מנסיא אומר: שור של הקדש שנגח לשור של הדיוט פטור, כי אנו דורשים "שור רעהו" משלם ולא שור של הקדש.

ואולם, שור של הדיוט שנגח לשור של הקדש, בין אם השור הנוגח תם, ובין אם הוא מועד, הרי בעליו משלם נזק שלם, שלא פטרה תורה את התם מחצי נזק אלא כשהזיק את "שור רעהו" ולא את השור של הקדש.

ועל זה אמר רבי עקיבא: "קל וחומר להקדש". כי רבי ישמעאל סובר כחכמים, הפוטרים את מי שהזיק להקדש⁽¹²⁾ ואילו רבי עקיבא מחייב לשלם, וממיטב הוא משלם, קל וחומר מהדיוט.⁽¹³⁾

ופרכינן: אי הכי — שרבי ישמעאל ורבי עקיבא חולקים במחלוקת חכמים ורבי שמעון בן מנסיא — ממאי [מנין לך] דבעידית דניזק כזיבורית דמזיק נמי פליגי, שרבי ישמעאל סובר, שמשלם כזיבורית כיון

בתם, ואם כן חיובו של מזיק את ההקדש נכלל בדין התורה של כל מזיק, ולמה הוצרך רבי עקיבא להגיע לקל וחומר?

וראה מה שתירץ הרשב"א, וראה עוד לעיל הערה 7 בשם הרמב"ן, ובחידושי רבי עקיבא איגר ד"ה מאי קל וחומר.

ב. הקשו התוספות: אף אם רבי עקיבא סובר ששור שנגח שור של הקדש חייב, אכתי איכא למיפרך, מה להדיוט שכן יפה כוחו אצל אדם המזיק ובור, תאמר בהקדש שהורע כוחו שאדם המזיק ובור פטורין!?

וראה מה שתירצו התוספות; ובתוספות הרא"ש כתב, שלדעת רבי שמעון בן מנסיא, אכן אדם ובור שהזיק את ההקדש חייבין, ראה שם.

לא קיבל מעות מן ההקדש, ואם כן אין בעל חוב דהקדש נכלל מסברא בדין בעל חוב דעלמא, ורק משום קל וחומר הוא, ושפיר פרכינן.

12. בהקדש ודאי פליגי, דמדלא אדכר רבי ישמעאל הקדש כלל, אלמא אית ליה דהקדש פטור כרבנן, "חידושי הריטב"א"; וכן משמע מרש"י ד"ה אי הכי, שלפי דברי הגמרא עכשיו, חולקים רבי ישמעאל ורבי עקיבא בשני דברים.

13. א. הקשה הרשב"א: אם כן מאי קל וחומר, הא טעמו של רבי שמעון בן מנסיא הוא כמו שאמרו בבבא קמא לז ב, שהכל היו בכלל נזק שלם, אלא ש"רעהו" נתמעט מלשלם נזק שלם